

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

ASIA: Kansanedustajien Juho Eerola ja Pauli Kiuru lakialoitteet vieraannuttamisen kieltämiseksi ja tapaamisoikeuden toistuvan perusteettoman estämisen sanktioimiseksi ja eritoten Yhden vanhemman perheiden liitto ry:n (YVPL) lausunto niistä 17.4. lakivaliokunnalle.

Arvoisa lakivaliokunnan puheenjohtaja Anne Holmlund ja arvoisat muut jäsenet,

Hyvä erovanhemmuus ry (Hyve; <http://www.hyvaerovanhemmuus.fi/>) on YVPL:n jäsenjärjestö. Hyve kannattaa sukupuolineutraalisti tasaveroista vanhemmuutta ja vuoroasumista pääsääntöisenä asumisjärjestelyinä erolapsille.

YVPL kritisoi lausunnossaan lakivaliokunnalle 17.4. lakialoitteita vieraannuttamisen kieltämiseksi ja tapaamisoikeuden toistuvan estämisen sanktioimiseksi. Hyve arvioi, että lakialoitteet turvaavat lapsen asemaa erotilanteessa ja ennaltaehkäisevät tapaamisriitoja. Hyve ilmoittaa lakivaliokunnalle, että YVPL:n kanta ei siten edusta sen koko jäsenistön kantaa. YVPL ei omassa jäsentiedotteessaan kertonutkaan vastustavansa lakialoitteita vaan antoi kuvan, ettei sillä ole mitään aloitteita vastaan ja että se on ehdottanut vain lisäksi tukitoimia (liite 1):

17.4. Lausunto lapsen vieraannuttamisen kriminalisoinnista. Lähetetty Eduskunnan lakivaliokunnalle lausunto vieraannuttamisen kriminalisoinnista. Liitto korosti vanhempien oikeutta myös tukeen ja palveluihin huoltokiistatilanteessa.

Lisäksi kiinnitämme lakivaliokunnan huomion YVPL:n lausunnon puutteisiin. YVPL:n lausunnon otsikko oli

LAPSEN VIERAANNUTTAMISEN KRIMINALISOINTI

mikä ilmaus toistui lausunnon päätekstissä. Kukaan ei ole kuitenkaan ehdottanut vieraannuttamisen kriminalisointia. Kansanedustaja Eerolan aloite kieltäisi vieraannuttamisen muttei sanktioisi sitä. Kansanedustaja Kiurun aloite sanktioisi tapaamisten toistuvan perusteettoman estämisen muttei sanktioisi vieraannuttamista. Tapaamisten estämisen tunnusmerkistö on tietenkin aivan toinen kuin vieraannuttamisen, jota YVPL kuvittelee ehdotetuksi sanktioitavaksi. YVPL:n lausunnon virheellinen otsikko osoittaa, että YVPL ei ole perehtynyt lakialoitteisiin, joista se on lausunut. Sama väärinkäsitys toistui kolmannen kerran YVPL:n jäsentiedotteessa (lainaus yllä) toista kuukautta myöhemmin.

YVPL perustelee lakialoitteiden kumoamista Helsingin hovioikeuden lapsioikeudellisen laatuhankkeen erikoisella näkemyksellä:

Helsingin hovioikeuden laatuhankkeessa korostetaan, ettei sovinnollista vanhempaa voi palkita myönteisellä ratkaisulla.

Hyve pitää sekä laatuhankkeen että YVPL:n kantaa lapsen edun vastaisena. Huolto- ja tapaamisriidoissa pitäisi nimenomaan pyrkiä sovinnollisuuteen ja oikeuden ratkaisuihin huomioida myönteisesti vanhemman sovinnollisuus. YVPL:n ja laatuhankkeen näkemys osoittavat, kuinka maalaisjärjen vastaisia nykyiset ohjeistukset ja oikeuskäytännöt ovat ja että ne ovat osasy syy huoltoriitojen yleistymiseen, kovenemiseen ja pitkittymiseen. Nyt käsiteltävät lakialoitteet ovat tältäkin kannalta tarpeen. Lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä tulisi muuttaa ohjaamaan vanhempia sovinnolliseen käyttäytymiseen.

seen. Nykykäytäntö helposti palkitsee lapsen edun vastaisesti ei-sovinnollisesti vieraannuttavalla tavalla toimivaa vanhempaa.

YVPL:n lausunnon ilmeisesti painovirheeksi luokiteltava ilmaus

Täytäntöönpanomenettely on – – rakas pakkokeino

kertoo myös YVPL:n lausunnon huolimattomuudesta. Täytäntöönpanomenettelyn käytäntöä YVPL kuvaa muutenkin virheellisesti:

Juokseva uhkasakko voi nousta nopeasti kymmeneen tuhansiin euroihin, mikä voidaan myös muuntaa vankeudeksi.

Juoksevaa uhkasakkoa ei välttämättä määrätä ensimmäistä kertaa uhkasakkoa haettaessa ja juokseva uhkasakko on voimassa korkeintaan puoli vuotta. Näin ollen uhkasakko ei voi nopeasti nousta YVPL:n kuvaamiin summiin. Vankeudeksi uhkasakkoa ei voida pääsääntöisesti muuttaa; muuttaminen on mahdollista vain erittäin poikkeuksellisessa tilanteessa.¹ Todellisuudessa tällaista mahdollisuutta ei ole: Perheoikeuteen erikoistunut asianajaja ei kysyttäessä tiennyt yhtään tapausta, jossa uhkasakko olisi muunnettu vankeudeksi ja piti ajatusta vain teoreettisena. Uhkasakko voidaan sen sijaan tuomita maksettavaksi määrättyä pienempänä.² Ennenkaikkea myös hakija voi joutua maksamaan tuhansia euroja oikeudenkäyntikuluja, vaikka täytäntöönpano määrättäisiin. Se on merkittävä este täytäntöönpanomenettelyn käyttökelpoisuudelle tapaamisriidoissa.

YVPL on ymmärtänyt lakialoitteet väärin ja perustellut näkemyksiään sekä maalaisjärjen että tosiasiainvastaisilla tiedoilla. YVPL:n kannanotto ei edusta koko sen jäsenistöä.

Lopuksi pyydämme lakivaliokuntaa pohtimaan vieraannuttamisen yleisyyttä YVPL:n itse esittämien tietojen pohjalta. YVPL argumentoi omilla nettisivuillaan, että 2/3 erolapsista ei tapaa oleellisesti lainkaan toista vanhempaansa ja että syy on etävanhemmissa, jotka eivät halua tavata lapsiaan (liite 2). Itse kukin voi sydämessään pohtia, onko YVPL:n tästä(kään) asiasta antama tieto uskottavaa ja totuudenmukaista. YVPL:ää lähellä olevan Eroperhe.netin galluppiin vastanneista erovanhemmista, joista moni lienee YVPL:n jäseniä, 3/4 kertoo, että lastaan vieraannutetaan (vanhempaa mustamaalataan tai lasta estetään tapaamasta häntä). (Liite 3. Tämä on uusi gallup. Aiempi ,jossa oli enemmän vastaajia, oli tulokseltaan vastaava.)

Hyve pyytää, että lakivaliokunta huomioi Hyven lakialoitteita puoltavan kannan ja kritiikin YVPL:n lausunnosta sen merkitystä punnitessaan.

18.6.2013, Hyvä erovanhemmuus ry:n puolesta³

Pekka Pere
puheenjohtaja

Minna Ylikotila
varapuheenjohtaja

¹ Markku Helin, Tuula Linna ja Matti Rintala (1997): Huolto- ja tapaamispäätöksen täytäntöönpano. Lakimiesliiton kustannus. (S. 303.)

² Markku Helin, Tuula Linna ja Matti Rintala (1997): Huolto- ja tapaamispäätöksen täytäntöönpano. Lakimiesliiton kustannus. (S. 227.)

³ Hyvä erovanhemmuus ry:n hallituksen jäsen Anna-Maija Tikkanen, joka on myös Yhden vanhemman perheiden liitto ry:n liittohallituksen varajäsen, ei ole tämän kannanoton takana.

LIITTEET

Liite 1: Yhden vanhemman perheiden liitto ry:n jäsenkirjeen 2/2013 sivu 3.

Liite 2: Kuvakaappaus Yhden vanhemman perheiden liiton nettisivuilta 17.4.2013.

Liite 3: Eroperhe.netin gallup lasten vieraannuttamisesta.